

Sygn. akt II PK 152/13

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa W. B.
przeciwko Szpitalowi [...] w B.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 listopada 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. akt VI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r., VI Pa [...], Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. oddalił apelację pozwanego Szpitala [...] w B. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 7 sierpnia 2012 r., VII P [...], w którym uwzględniono powództwo W. B. o przywrócenie do pracy, a także orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Od wyroku Sądu Okręgowego pozwany wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił obrazę art. 45 § 1 k.p. i art. 228 § 1 k.p.c. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany stwierdził, że jest ona oczywiście uzasadniona z powodu rażącego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 45 § 1 k.p., bo wskazana powodowi przez pracodawcę przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę była rzeczywista, zaś materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje

podstaw do przyjęcia tezy, zgodnie z którą rzeczywistą przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę było zawarcie przez pozwanego szpitala umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych z innym niż powód, lekarzem wykonującym indywidualną praktykę lekarską. Publiczny interes w rozpoznaniu skargi przejawia się - zdaniem skarżącego - w "potrzebie ugruntowania w świadomości organów stosujących prawo tego, że regulacja art. 45 Kodeksu pracy daje asumpt do badania przyczyny uzasadniającej rozwiązanie umowy o pracę na czas nieokreślony, z zastrzeżeniem jednak, iż organy ją stosujące nie są umocowane do badania celowości i zasadności zmniejszenia zatrudnienia". W dodatku Sąd Okręgowy pominął istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności dotyczące aktywności zawodowej powoda w innym zakładzie leczniczym. Z kolei odwoływanie się przez Sąd drugiej instancji do tego, że wynagrodzenie powoda jest nieznacznym kosztem w działalności pozwanego szpitala jest wkraczaniem w uprawnienia pracodawcy, a przepis art. 45 k.p. "nie daje podstaw organom stosującym prawo ferowania ocen w zakresie kwalifikacji, czy dany koszt działalności (Y) jest znaczny lub nieznaczny". Tylko pracodawca może decydować o tym, w jaki sposób kształtują się koszty działalności związane z zatrudnianiem pracowników. Sąd Okręgowy, odwołując się do "skali działalności pozwanego szpitala", nie poczynił przy tym jakichkolwiek ustaleń; takie odniesienie jest bezpodstawne i nieuprawnione, bo zostało dokonane "bez znajomości realiów w jakich funkcjonuje szpital, którego naczelną misją jest kształcenie, a jedynym źródłem dochodów kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia". Według strony pozwanej potrzeba rozpoznania przedmiotowej skargi wynika również z konieczności dokonania wykładni art. 228 § 1 k.p.c. W sprawie przyjęto, że w sytuacji, gdy prawdziwość faktów powszechnie znanych zostanie zaprzeczona, to konieczne staje się przeprowadzenie dowodów według reguł ogólnych. Tym niemniej "poważne wątpliwości" budzi to, że "fakt złej sytuacji ekonomicznej", w jakiej znajduje się pozwany szpital, nie jest według Sądu odwoławczego faktem powszechnie znany. Jest rzeczą dyskusyjną, czy "wnioski Sądu Okręgowego, na podstawie których odmawia trudnościom ekonomicznym pozwanego przypisania cechy faktów powszechnie znanych" są rzeczywiście uzasadnione. Skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie temu Sądowi sprawy

do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o zmianę tego wyroku w całości poprzez uwzględnienie apelacji oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem skarżącego potrzeba rozpoznania wniesionej przez niego skargi kasacyjnej wynika w pierwszym rzędzie z faktu, że Sąd odwoławczy dopuścił się obrazy art. 45 § 1 k.p. wskutek przyjęcia, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę określona w oświadczeniu rozwiązującym stosunek pracy nie była rzeczywista. Tego poglądu Sąd Najwyższy nie podziela, wobec czego wskazana okoliczność nie może decydować o potrzebie rozpoznania niniejszej skargi. W sprawie ustalono, że w pisemnym oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem pozwany pracodawca powołał się na "powody ekonomiczne w postaci: a) długotrwałego oraz bieżącego generowania strat finansowych przez szpital; b) drastycznego braku środków finansowych wyrażającego się m.in. opóźnieniami w realizacji zobowiązań, także wobec zatrudnionych; c) wobec powyższych - konieczność realizacji programu oszczędnościowego zakładającego redukcję kosztów wynagrodzeń". W przedmiotowym piśmie nie wyjaśniono natomiast, dlaczego to właśnie powód został przez pracodawcę wytypowany do rozwiązania stosunku pracy z przyczyn "ekonomicznych".

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę ujęta jako zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub jako zmiany organizacyjne itp. jest zbyt ogólnikowa i tym samym wadliwa, bo takie nieostre sformułowanie wymusza na pracowniku wszczęcie procesu sądowego celem poznania konkretnej i rzeczywistej przyczyny uzasadniającej dokonanie wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony.

Dlatego też pracodawca, który przy dokonywaniu redukcji zatrudnienia z przyczyn organizacyjnych stosuje określone zasady (kryteria) doboru pracowników do zwolnienia z pracy, powinien w odniesieniu do powołanej przez siebie "ekonomicznej" przyczyny wypowiedzenia nawiązać do zastosowanego kryterium doboru pracownika do zwolnienia z pracy, a także wskazać, że ten wybór jest wywołany i usprawiedliwiony znanymi pracownikowi kryteriami, np. niższymi kwalifikacjami zawodowymi w porównaniu do pozostałych pracowników, których dotyczyły plany redukcji zatrudnienia. Bierze się to stąd, że wymuszona względami ekonomiczno-organizacyjnymi redukcja zatrudnienia uzasadnia wypowiedzenie umów o pracę tylko przy zastosowaniu obiektywnych, równych i sprawiedliwych kryteriów wyboru do zwolnienia z pracy pracowników wytypowanych spośród ogółu zatrudnionych, których dotyczyły przyczyny zmuszające pracodawcę do dokonywania zwolnień z pracy (przykładowo wyroki z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 20/97, OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 417; z dnia 27 listopada 1997 r., I PKN 401/97, OSNAPiUS 1998 nr 18, poz. 542; z dnia 19 grudnia 1997 r., I PKN 442/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 630; z dnia 10 stycznia 2002 r., I PKN 780/00, LEX nr 558276; z dnia 16 grudnia 2008 r., I PK 86/08, LEX nr 497682 i z dnia 25 stycznia 2013 r., I PK 172/12, LEX nr 1312564).

W tej sytuacji przedmiotowej skargi nie można uznać za oczywiście uzasadnioną, bowiem zaskarżone nią orzeczenie Sądu drugiej instancji - w odniesieniu do wykładni art. 45 § 1 k.p. i zastosowania tego przepisu w okolicznościach faktycznych sprawy - nie jest dotknięte brakami widocznymi "na pierwszy rzut oka", bez potrzeby dokonywania głębszej analizy jurystycznej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107).

Co się tyczy sugerowanej przez stronę pozwaną potrzeby wykładni art. 228 § 1 k.p.c. - w kontekście "złej sytuacji ekonomicznej" pozwanego szpitala - to wymieniona okoliczność również nie daje Sądowi Najwyższemu podstaw do przyjęcia niniejszej skargi do rozpoznania. "Trudności ekonomiczne" pozwanej jednostki organizacyjnej nie stanowią faktu notoryjnego, który byłby powszechnie

znany (np. Sądowi orzekającemu). Ponadto istota sprawy nie sprowadzała się do ustalenia (czy to na podstawie faktów powszechnie znanych, czy też w oparciu o fakty podlegające udowodnieniu według zwykłych reguł), w jakiej kondycji finansowej (ekonomicznej) pozostawał pozwany pracodawca, ale polegała na wyjaśnieniu, czy pracodawca postąpił prawidłowo (zgodnie z przepisami prawa pracy), nie przedstawiając w oświadczeniu rozwiązującym umowę o pracę za wypowiedzeniem kryteriów, którymi kierował się typując powoda do zwolnienia z pracy. Wobec tego rozstrzygnięcie postawionego w skardze "problemu" związanego z wykładnią art. 228 § 1 k.p.c. byłoby bezprzedmiotowe. Wbrew twierdzeniom skarżącego w rozpoznawanej sprawie nie występuje więc "interes publiczny" w rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy niniejszej skargi, która jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądowych i służy zapewnieniu jednolitości wykładni prawa przez sądy powszechne i rozwoju jurysprudencji, a nie eliminacji z obrotu prawnego orzeczenia sądu drugiej instancji, którego rozstrzygnięcie nie odpowiada oczekiwaniom strony skarżącej.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.